

8.9.2025

KELA
9002/2025Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: Valiokunnan lausuntopyyntö Kansaneläkelaitokselle 4.9.2025

HE 62/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta

Kela on 28.2.2025 lausunut sisäministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseen ulkomaalaislain muuttamisesta. Lausunnossaan Kela kiinnitti huomiota siihen, että esityksen kohdassa suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestykseen on tarkasteltu lapsen etua siitä näkökulmasta, mitkä ovat lapsen edellytykset saada pysyvä oleskelulupa eikä arvioitu lapsen edun toteutumista liittyen hakijahuoltajan työhistoriaedellytykseen. Työhistoriaavaatimus voi jossain tilanteessa johtaa etuuksien vajaakäyttöön ja vaikuttaa perheen lasten toimeentuloon, koska toimeentulotuki on perhekohtainen etuus. Tältä osin on esityksen perus- ja ihmisoikeuksien vaikutuksia kuvaavaa kohtaa 4.2.4.6 Oikeus sosiaaliturvaan täydennetty niin, että työhistoriaedellytyksen vuoksi tukien nostamatta jättäminen voisi vaikuttaa myös perheeseen kuuluvien lasten tilanteeseen, jos perhe jättäisi heille kuuluvia tukia nostamatta. Esityksessä todetaan, että tukien nostamatta jättäminen yksin ei kuitenkaan muuttaisi tilannetta, jossa hakija tosiasiassa olisi työtön. On kuitenkin mahdollista, että perheelle syntyisi oikeus toimeentulotukeen esimerkiksi pelkästään lapsen vakavasta tai harvinaisesta sairaudesta johtuvien suurten terveydenhuoltomenojen vuoksi tilanteessa, jossa molemmat huoltajat ovat pienituloisia.

Lausunnossaan 28.2.2025 Kela kiinnitti huomiota myös siihen, ettei esityksestä ilmennyt, tarkoitetaanko toimeentulotuella sekä Kelan toimeenpanemaa perustoimeentulotukea että myös hyvinvointialueen toimeentulotukilain 8 §:n nojalla harkintansa mukaan myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea. Tältä osin esitystä on tarkennettu 56 a §:n 4 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa niin, että toimeentulotuella tarkoitetaan toimeentulotukilain mukaisia perus-, täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea.

Hallituksen esitystä ei ole kuitenkaan tarkennettu siltä osin, onko työttömyysturvaa ja toimeentulotukea koskevat tiedot tarkoitus hakea Kelan tietojärjestelmistä ja vaatisiko tämä järjestelmiin jotain muutoksia. Mahdollisten muutosten kustannuksia tai toteutus aikataulua ei ole tämän vuoksi mahdollista arvioida. Kela kiinnittää huomiota edelleen myös siihen, ettei tietoja hyvinvointialueiden myöntämästä toimeentulotuesta ole saatavissa Kelan tietojärjestelmistä.

Sosiaaliturvan osalta Kela toteaa, ettei oikeus Suomen sosiaaliturvaetuuksiin ole riippuvainen oleskeluluvan tyypistä vaan oleskeluluvan voimassa olost. Edellytyksen täyttävät sekä määräaikainen jatkuva A-lupa, määräaikainen tilapäinen B-lupa ja pysyvä P-lupa. Ehdotetuilla muutoksilla ei siis ole välittömiä vaikutuksia Kelan etuuksien myöntämisen kannalta.

Mia Helle

Yksikön päällikkö